

UPPILAGSTUR BÓKAVØRÐUR

Herfyri legði Erhard Jacobsen frá sær sum leiðari á Landsbókasavninum. Í hesum sambandi hevði hann eina fráfaringartalu, har hann hugleiddi um tíðina sum bókavørður. Við loyvi frá Erhard Jacobsen endurprenta vit her áhugaverdu røðuna

Ein dagur sum hesin, tá ið tú leggur frá tær tað, sum hevur verið títt nærur eitt og alt í skjótt 50 ár, er sjálvandi sermerktur fyri meg og tey, sum standa mær næst. Í dag byrjar eitt nýtt lívsskeið; tú skalt sleppa nøkrum og byrja eina nýggja tilveru sum upplagstur bókavørður. Eg sigi byrja. Er tað ikki heldur talan um ein enda? Tað fer so tíðin at vísa.

Hevur upplivað allar broytingarnar

Eg fari her beint nú áðrenn loyst verður at loyva mær at gera stóðuna upp.

Líka síðan eg fyrst í 1970'unum byrjaði at lesa til bókavørð, havi eg verið bitin av bókasøvnnum og at handfara vitan og vitanarkeldur. Eg byrjaði at arbeiða sum bóka-vørður í 1978, og hóast eg havi verið burturfrá nakrar ferðir, havi eg arbeitt á Býarbókasavninum í Havn og á Landsbókasavninum í samfull 25 ár í bókasavnsyrkinum. Á Býarbókasavninum var eg eitt skifti barnabókavørður.

Eg eri so gamal í garði, at eg havi upplivað allar tær broytingar, sum ikki minst bókasavnsyrkinum hevur verið fyri. Tað byrjaði hjá mær í eini tíð, tá skrivimaskinan og telefonin vóru høvuðsamboð. Seinni fingi vit fax til samskipti og bileggingar, og so hildu vit, at nú kundi tøkkin ikki mennast stórt meira. Alt sum bókasøvnini áttu varð tá flokkað og skrásett á kortum, sum stóðu í smølum skuffum í bókstava- ella nummarrað. Tann bókavørður, sum skuldi klára seg, mátti trádlesu bókina Kilder til litteratursøgning hjá Erland Munch-Petersen, tí so visti tú, hvar man kundi finna bókur, tíðarrit ella greinir, sum spurt varð eftir. Og Gud náði tann bókavørð,

sum ikki kendi Håndbøgernes hvor står det hjá Axel Andersen. Tí har fekst vegleiðing í, hvussu og hvar tú kundi finna upplýsingar um bæði líkt og ólíkt.

Seinni fingi vit atgongd til bókalistarnar hjá fleiri av teimum stóru bókasøvnunum uttanlands á sonevndum microfiche. Hetta vóru plastkort við teldugjörðum mikroteksti, sum skuldi lesast í stórum microfichelesarum, skrubul, sum vóru til stóddar sum eitt køliskáp. Men hetta bøtti munandi um móguleikarnar at læna bókur frá bókasøvnnum uttanlands, tað, sum vit rópa fjarlán ella ILL (Interlibrary loan), og sum hevur so stóran týðning hjá einum lítlum landi, sum liggur so fjarskotið.

Tá internetið kom inn á bókasøvnini

Tann mest spennandi tíðin, eg havi arbeitt sum bókavørður, vóru árin á Landsbókasavninum frá 1994 til 1999. Hesi árin fingi vit teldurnar og internetið, og tað broytti sum kunnugt alt.

Eg var um hetta mudið saman við Kartna Ravnsfjall, bókavørði á Býarbókasavninum, á ráðstevnu í Finlandi um, hvussu bókasøvnini fóru at brúka internetið í sínum kunningarvirksemi. Og har hoyrði eg á fyrsta sinni um eitt, tey róptu HTML, HyperText Markup Language, sum verður brúkt at forrita heimasíður við, og tað sá eg beinanvegin, at skuldi tú ikki glatast, so var bara eitt at gera, og tað var at læra seg HTML beinanvegin og út í æsir. Eg var eisini við til at gera um ikki tað fyrstu, so eina tað fyrstu føroysku heimasíðuna onkuntíð í seinnu helvt av 1990'unum. So eitt sindur av pioneri hevur man verið. Og eg var ikki lítið errin, tá ið eg í 1996

Bøkurnar vórðu skrásettar á kortum, sum vóru savnað í smølum skuffum

fekk eina grein um internetið í Føroyum við í kenda online-tíðarritið Ariadne.

Og nú eg eri farin at reypa, kann eg nevna, at eg stílaði fyri, tá ið vit í 1995 fingi føroyskt ISBN, hetta bókatalið, sum verður brúkt av bókasøvnnum og í bókasølu um allan heim. Eg vitjaði í hesum sambandi týska tjóðbókasavnið í Berlin, sum hevði umsitingina av ISBN um hendi, so tá var man mitt í verðini. Beint eftir aldarskiptið var eg við í norðurlandskum samstarvi at fáa atgongd til altjóða vísindaligar leitigrunnar og tíðarrit á netinum, tað, sum seinni varð til E-feingi.

Bókasavnsyrkið er ikki eitt kall

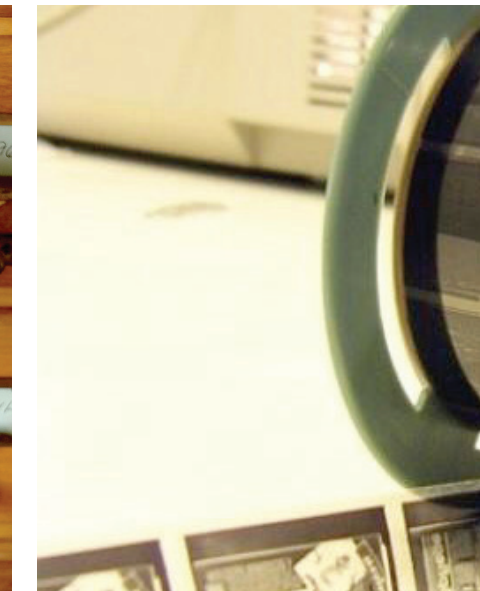
Eitt annað, sum hendi hesi árin, var tá ið vit ásannaðu, at bókasavnsyrkið ikki er eitt kall, men ein professjón. Kundin, ikki lánarin ella lesarin, men kundin hevði krav uppá at fáa tænastugóðsku. Eg las bókina Service

management eftir svian Richard Normann, og tað var næstan sum at síggja ljósið, tá eg lærði um hugtøk sum back office og front office, og at er óskil í back office, so verður ikki minni óskil í front office, har bókavørðurin og kundin hittast. Hesin fundurin millum bókavørðin og kundan er avgerandi løtan, sannleikans løta, tá bókavørðurin skal vísa, at hann ella hon eru verd sín hatt. Miseydnast avgerandi løtan, og kundin fær ta uppliving, at hann ella hon ikki hevur við professionell fólk at gera, og at tænastan, ið veitt verður, ikki stendur mát, tá er skjótt deyðin í durunum.

Eg var skelkaður av hesi vitan og valdi beinanvegin at fáa mær hægri útbúgving. Í tvey ár sat eg aftur á skúlabeinki á bókasavns-skúla, og í 2004 fekk eg ein so fjákutan titil sum cand.scient.bibl.

Men glaður var eg, tí nú var eg eisini professionellur.

Eitt, sum eg lærði tá, var, at skalt tú skilja, hvussu ein stovnur ella arbeiðspláss virkar í løtuni, so er

Mikrofilmarnir av bløðunum eru nú allir talgildir og á netinum

neyðugt at hyggja eftir søguni hjá stovninum ella arbeiðsplássinum.

Óvist hví, so hava bókasøvn ongantíð vunnið sær status sum veruligur mentanarberi í Føroyum. Bókasøvn hava ongantíð verið raðfest serliga høgt her hjá okkum. Lesa vit frásagnir um bókasavnsviðurskipti í Føroyum, so er talan um eina langa harmasøgu, har allir landsbókavørðirnir hava gramt seg um, at teir hava havt ov lítið tilfeingi, at teir hava kunnað røkt sínar lógarásettu skyldur. Ella sum ein landsbókavørður tók til, at starvið sum landsbókavørður mundi helst vera einasta starv, har tú fekst løn fyri at bróta lógina.

Ein stórætlað bókasavns-lóg, sum varð vrakað

Bókasavnslógin í 1988 var stórætlað, men skjótt kom fram, at landið helt seg ikki hava ráð at fremja so stóra ætlan, og tá kreppan kom fyrst í 1990'unum, varð henda ætlan tægað sundur, so hon næstan varð verri enn onki. Og